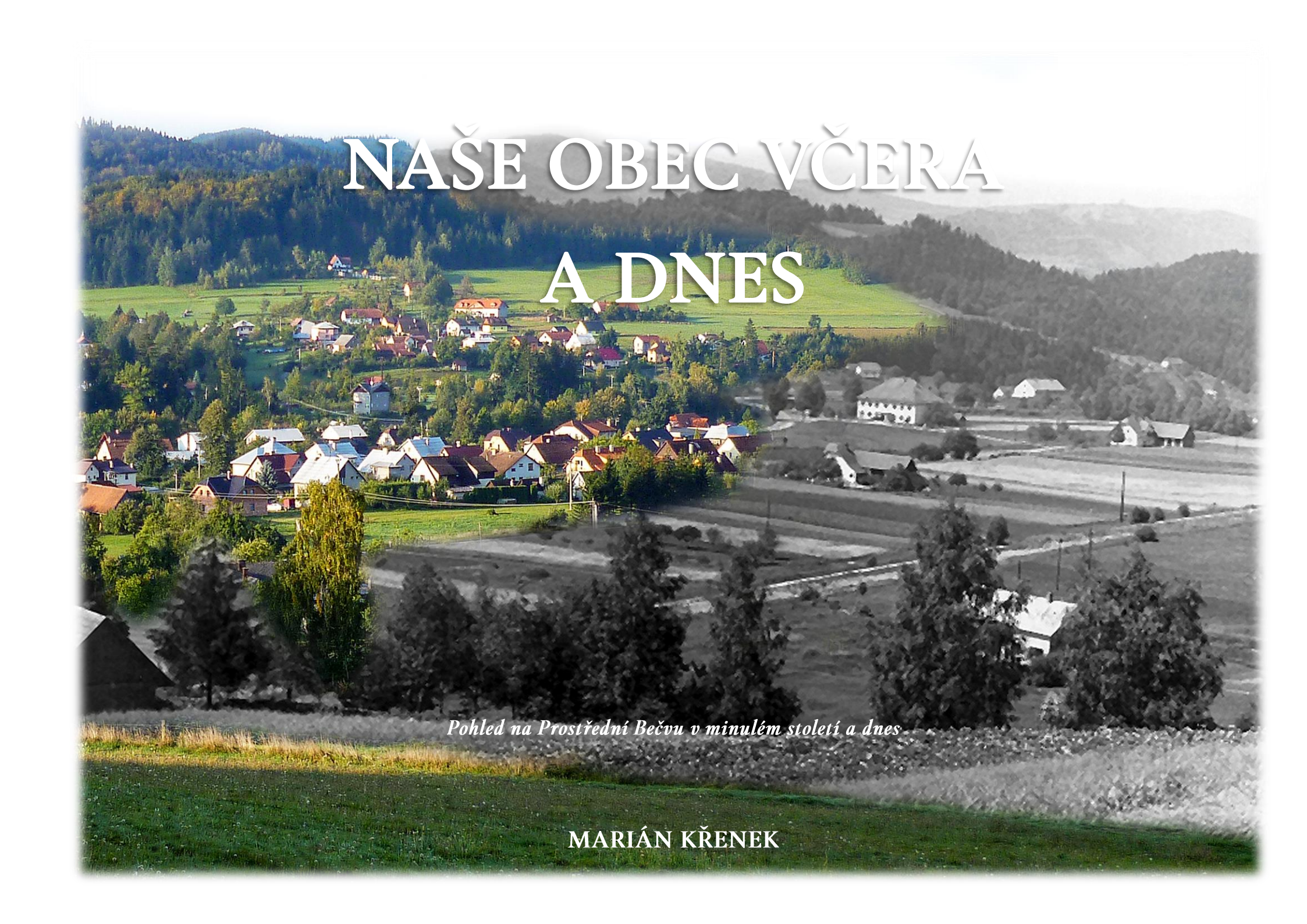

NAŠE OBEC VČERA A DNES

Pohled na Prostřední Bečvu v minulém století a dnes

MARIÁN KŘENEK

Předmluva

Myšlenka nafotit pohledy na obec podle starých fotografií se u mě zrodila už někdy v devadesátých letech, kdy jsem měl jako student výpočetní techniky brigádu na Obecním úřadě v nově založené obecní televizi NTV Bečva. Měl jsem tak možnost časem nahlédnout do obecního archivu fotografií a kroniky. Bohužel v té době nebyly tak kvalitní skenery nebo fotoaparáty, abych to mohl realizovat.

Nějaké fotky z archivu jsem začal skenovat až v době, kdy jsem tvořil první internetové stránky obce. Začal jsem tak postupně digitalizovat a shromažďovat historické snímky a pohlednice obce a okolí. Fotky ze současnosti jsem ale začal fotit až s pořízením prvního digitálního fotoaparátu. Focení jsem vždy spojil s nějakým výletem na kole nebo procházkou, kdy jsem si naplánoval přibližné místo, kde byla fotka v minulosti pořízena. Najít však přesné místo nebylo vždy jednoduché. Za téměř sto let se krajina hodně změnila a vyfotit některé pohledy nebylo donedávna kvůli stromům vůbec možné. V jednom případě šlo i o zdraví, když se po zmáčknutí spouště ocitly moje nohy výš než hlava :o) Velkou roli hraje i optika, kterou první fotoaparáty měly trochu jinou než dnes. Nakonec se mi ale během několika let podařilo vytvořit celkem velkou sbírku porovnávacích fotografií.

Samotné fotky byly sice zajímavé, ale pořád tam něco chybělo. Napadlo mě, že by nebylo špatné snímky spojit s nějakým popisem historické události, kterou snímek zobrazuje nebo se jí týká. Ideální proto byla kronika obce, později pak internet nebo Zpravodaj obce. Vznikla tak postupně tato publikace, kde jsem snažil vybrat to nejdůležitější, aby se čtenář dověděl i něco z historie naší obce. Nejsem žádný grafik, fotograf ani historik, je to moje hobby a publikaci jsem tvořil především pro sebe, proto je možné, že zde budou nějaké chyby nebo nesrovnalosti. Protože většinu materiálů jsem získal zdarma a publikace měla v okolí docela pozitivní ohlas, rozhodl jsem se o ni podělit a dát ji taky zdarma ke stažení. Pokud někoho aspoň trochu zaujme a něco málo se dozví o historii naší obce budu rád.

Poděkování patří paní místostarostce Mgr. Aleně Srovnalové za přístup do obecního archivu a poskytnutí některých materiálů. Zapomenout nesmím ani na paní Zinu Langrovou, která věnuje mnoho času přípravě článků o historii obce do obecního Zpravodaje, z kterého jsem taky čerpal informace.

Základní škola „U mostu“

Pohled do údolí Prostřední Bečvy na Základní školu „U mostu“ v roce **1951** a v roce **2011**.

Roku **1876** bylo ujednáno postavit novou budovu školy. Zakoupeno bylo místo č. 170 a roku **1879** vystavěna nová budova nákladem 4 358 zl., přičemž občané práci při stavbě vykonávali sami. V roce 1888 byla přistavena na škole věžka se zvonkem za 184 zl. a v roce 1895 byla škola rozšířena na dvojtřídní. Podmínky již byly výrazně jiné. Velká okna, dvě řady dlouhých lavic, každá pro čtyři žáky.

Od roku 1886 až do roku 1926 byl nadučitelem **Pius Thoř**. V roce 1894 bylo školou povinných 219 žáků, školu tuto navštěvujících 201. Ke škole patřila školní zahrada (20 arů) a tělocvična. V žákovské knižnici bylo 68, v učitelské 28 svazků. Kroniku školní i obě knižnice založil nadučitel Pius Thoř. Pius Thoř byl v obci velmi vážený a pro školu také mnoho vykonal. Jiné rozporné vzpomínky na něj měli jeho žáci. Byl ze staré školy, vyučoval a vychovával rákoskou. Po smrti ředitele Thoře se ředitelkou školy stala paní učitelka Zdenka Benčová, ale po roce se stal ředitelem **Robert Malina**. Byl příjemný a žáci ho měli velmi rádi.

Vpravo fotografie ze stavby původní budovy školy „U mostu“.

Základní škola „U mostu“

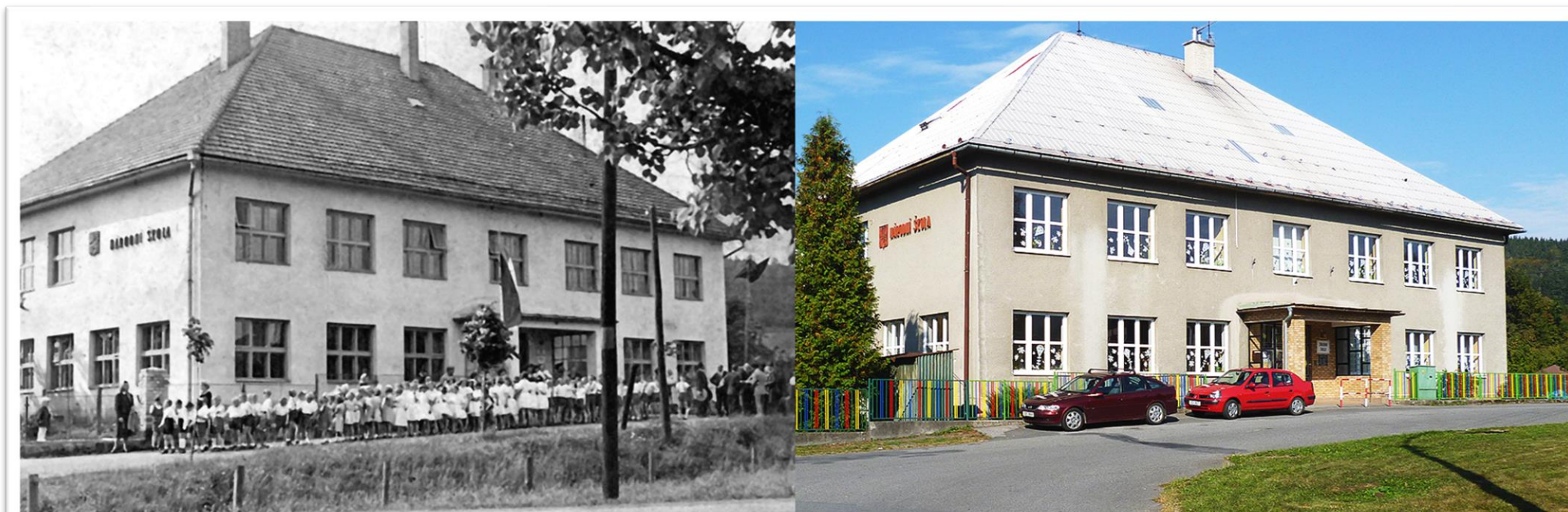
*Pohled na Základní školu „U mostu“. V pozadí hasičská zbrojnice a údolí Báčova. Vpravo fotografie z roku **2011**.*

*Věž se zvonkem byla ze školy odstraněna v roce **1933**. Zvon dal přemístit řídící učitel Robert Malina na zvonici na kopečku nad Janičky (170). Vyzvánělo se i mrtvým.*

*V letech 1945–1950 se u nás vyučovalo ve třech školách, v Bacově, Kněhyních a ve škole „U mostu“, která ovšem musela projít rekonstrukcí po zásahu granátem do střechy koncem války. Již v roce **1948** byla zahájena aditace za osvobozovacích bojů poškozené školy „U mostu“. Nákladem jednoho a čtvrt milionu Kčs byla škola nadstavěna, rozšířena, vybudován vodovod a ústřední topení. Školy byly otopovány výhradně dřevem, a to bukovým.*

*Vpravo na fotografii pohled na školu v roce **1928**.*

Základní škola „U mostu“

Na fotografii vlevo prvomájový průvod před školou. Vpravo pohled na školu z roku **2013**.

Ředitelem školy byl v šedesátých letech **Jindřich Kysučan**, který zároveň zastával funkci obecního pokladníka, předsedy SVAZARMu a staral se o kulturní dění v obci. V roce 1955 byla manželka ředitele školy **Milada Kysučanová** zvolena jako nová knihovnice. Knihovna byla umístěna ve zvláštní místnosti školy a čítala 400 svazků.

V roce **1959** byla jako sociální zařízení z důvodů vzniku JZD v naší obci **zřízena mateřská škola**. Umístěna byla ve škole „U mostu“, kde zabrala tělocvičnu, jídelnu a kuchyň školní. Ve školním roce 1977/78 navštěvovalo školu celkem 96 žáků, z toho 49 chlapců a 47 dívek. Rozpočet školy na rok 1978 byl 40 000 Kčs.

Přesídlením MŠ do nové budovy v roce **1977** se škole uvolnila tělocvična. V tělocvičně zatím žáci cvičili bez náradí. Pro strážníky se dováželo jídlo z moderně vybavené kuchyně mateřské školy ve velkých termoskách.

Mateřská škola

Na fotografii vlevo výstavba mateřské školy v roce **1975**. Vpravo pohled na mateřskou školu v roce **2019**.

Nová budova mateřské školy ve středu obce se začala stavět v roce **1975** v akci „Z“. Stavba byla dokončena v termínu nákladem 2 380 000 Kčs. Složky Národní fronty spolu s rodiči dětí navštěvujících MŠ zde odpracovali zdarma 33 000 brigádnických hodin což z celkové hodnoty díla činilo 30 %. Mateřská škola byla slavnostně otevřena dne **4. září 1977** ve 14.00 hodin místopředsedou ONV na Vsetíně Václavem Grossmannem, za účasti funkcionářů ONV

Vsetín, n. p. Tesla Rožnov p. R., JZD Bečva, představitelů naší obce a široké veřejnosti občanů nejen Prostřední Bečvy, ale i okolních vesnic.

Škola má dvě třídy, třídu 5–6letých a 3–4letých dětí. Kapacita školy je 60 dětí. Ředitelkou zůstala Františka Minarčíková. Další pedagogický personál tvořily dvě učitelky a jedna vychovatelka. Celkem zde bylo zaměstnáno 10 sil.

Provoz nové mateřské školy byl přizpůsoben požadavkům rodičů, od 7.00 do 15.30 hodin.

Pohled nad kostelem sv. Zdislavy

*Pohled směrem k Hutisku-Solanci z roku **1933**. Vpravo nad kostelem sv. Zdislavy z roku **2023**. Dole stavba kostela v **září 2000**.*

*Základní kámen kostela byl posvěcen papežem Janem Pavlem II. při svatořečení Zdislavy a Jana Sarkandra v Olomouci **21. května 1995**. Ke stavbě tohoto kostela dal souhlas arcibiskup olomoucký Mons. Jan Graubner. **11.6.2000** se konala polní mše svatá na místě, kde se má začít stavět nový kostel. Celebrantem byl Mons. doc. ThDr. Jaroslav Studený z Olomouce-Klašteří Hradisko. Návrh kostela včetně Pastoračního centra je od Ing. architekta Jana Kováře z Opavy, projekt rozpracoval Ing. architekt Oldřich Both z Valašského Meziříčí.*

***Stavba kostela byla započata v červenci 2000 a trvala pouze jeden rok.** Investorem stavby byla Kostelní jednota sv. Zdislavy v Prostřední Bečvě. Obecní úřad v Prostřední Bečvě se starostou Ing. **Františkem Juříkem** a místostarostou **Františkem Bilem** daroval na stavbu kostela pozemek a také se vydatně na stavbě podílel. Vybudoval přístupovou cestu, parkoviště a chodník. V roce 2002 postavil nad kostelem nový lesní hřbitov.*

*Nové zvony „sv. Zdislavu, sv. Cyrila a Metoděje a sv. Rodinu“, posvětil dne **30.6.2001** Mons. Josef Hrdlička, světící biskup olomoucký. Zvony ulil akademický sochař Josef Tkadlec z Halenkova. Čtvrtý zvon „**Na památku osvobození 1945**“, byl ulit v roce 1947 firmou Rudolf Manoušek z České u Brna. Do věže kostela byl přestěhován z nedaleké **Hasičské zbrojnice**. Kostel byl posvěcen dne **14. července 2001** Mons. Jaroslavem Hrdličkou, světícím biskupem olomouckým. Celkové náklady na kostel s Pastoračním centrem a vnitřní vybavení činily **17 milionů korun**. Bylo to pokryto z darů věřících místních i z okolních farností, Obecního úřadu, věřících z Německa a sponzorů.*

Pohled z Plančáku

*Pohled do údolí Prostřední Bečvy z kopce „Plančák“. Vlevo fotografie z roku **1961**, vpravo z roku **2011**.*

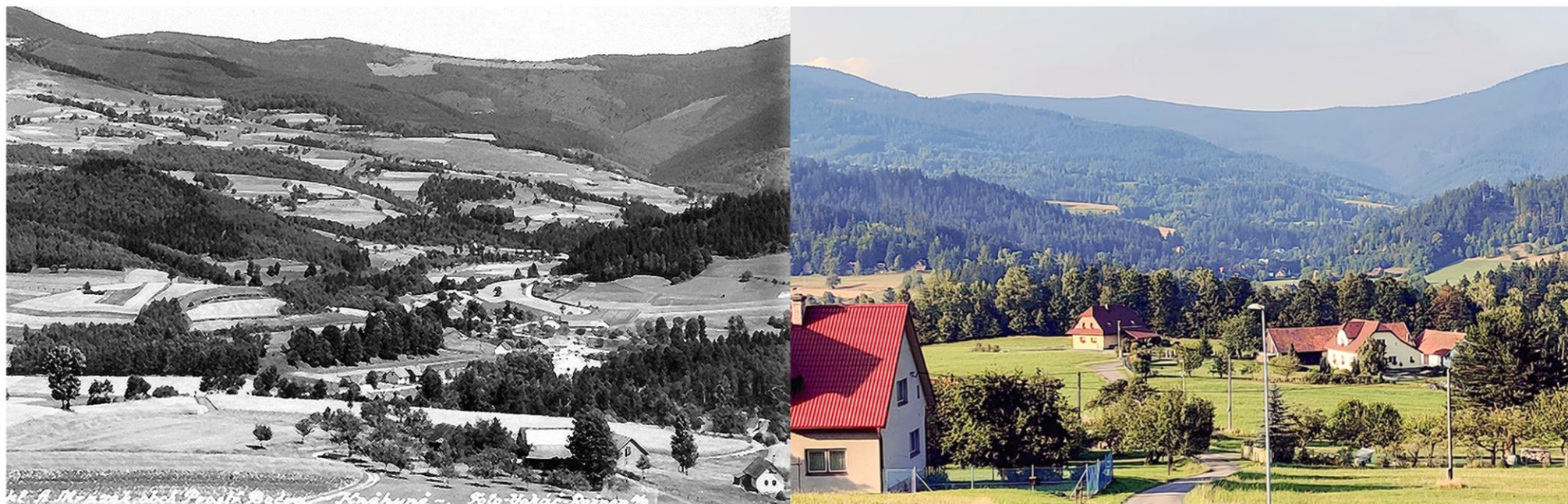
*Po založení JZD v naší obci v srpnu 1959 byl tento kopec (kromě jiných) využíván k pěstování a sklizni obilí. Vpravo na fotografii žně v roce **1987**.*

SRPŠ se v obci podílelo na řadě akcí konaných pro děti i rodiče, mezi ně patřily i dětské lyžařské závody, které se na Plančáku konaly pravidelně.

*V sobotu **7. února 1998** uspořádal obecní úřad ve spolupráci s TJ Prostřední Bečva Kněhyně a ZO AVZO TSC ČR na Plančáku „Lyžařské závody“ pro děti do 15 let. Akce se všem líbila, byla snímána obecní televizí a vzhledem k malé účasti dětí byly oceněny všechny děti cenami, které věnoval Obecní úřad.*

Vlevo na fotografii účastníci lyžařských závodů, které se konaly 1.2.1986.

Pohled z Adámek

*Pohled z Adámek na údolí Kněhyně. Vpravo pohled na údolí v roce **2023**.*

28. března 1997 se nad touto částí obce Prostřední Bečva přehnala větrná smršť. Trvala jen krátkou dobu (asi 15 minut), avšak způsobila velké materiální škody na rodinných domcích, hospodářských staveních a porostech stromů. Kromě jiných budov bylo zasaženo i stavení u Jurečků (fotografie vlevo dole). Dále pak smršť pokračovala směrem na Horní Bečvu. Následky této kalamity způsobené vichřicí se odstraňovaly dny, někde i týdny.

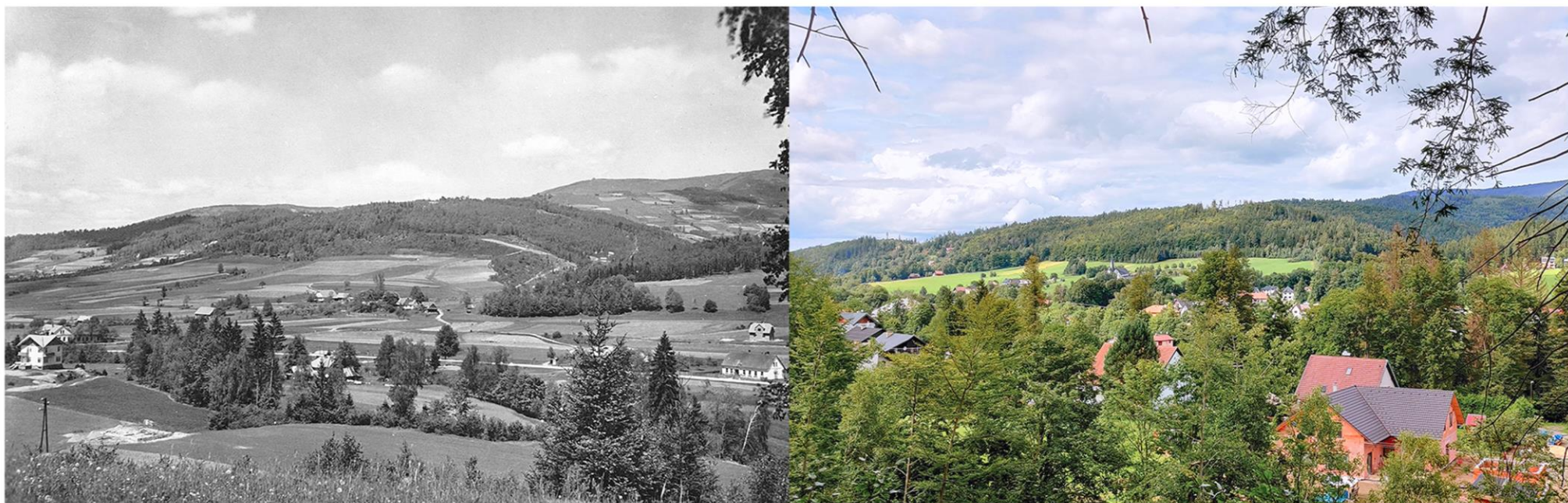
Pohled na Juříčkův dvůr

Pohled do středu obce na Juříčkův dvůr okolo roku **1940**, v pozadí hotel Zavadilka a údolí Kněhyně. Vpravo pohled z roku **2023**.

Okolo roku **1820** někteří zámožnější občané posílali své děti do školy na Hutisko. Později byla pronajata učirna „**na Ulici**“ č. 40 (Juříčkův dvůr) a učitelem ustanoven **Johan Neviš**. V roce **1878** je učitelem v Prostřední Bečvě **Jan Maléř**, který vyučuje ve dvou školách. V každé škole týdně tři dny a sice tři dny v údolí řečeném „na Ulici“ pod č. 40 a tři dny v údolí Kněhyních pod č. 126 v domech majetných. Škola „na Ulici“ měla tmavou světnici a veliká pec mnoho místa zaujímala.

Začátkem druhé světové války v roce **1939** byl umístěn v najatých světnicích Jana Juříčka „na Ulici“ Obecní úřad a jako zaměstnanec byl přijat František Valchář, neboť agenda s vázaným hospodářstvím, vydáváním lístků na potraviny, šaty a obuv toho vyžadovala.

Zdravotní středisko

Pohled na Kovalčíkovu vilu (okolo roku 1940), bývalé Zdravotní středisko. Vpravo fotografie z roku 2023, dole vila v roce 1985.

Dům č. 315 nad fotbalovým hřištěm (Kovalčíkova vila) byl v roce 1945 na základě dekretu prezidenta republiky přidělen MNV jako konfiskát. V roce 1957 v něm na žádost občanů za pomoci OÚNZ ve Valašském Meziříčí a členů místního Československého červeného kříže zřídil MNV zdravotní středisko. Ve zdravotním středisku bylo nutno obstarat i byt pro lékaře, a tak mohl po úpravách v září 1957 v naší obci nastoupit MUDr. Čestmír Vykysalý, lékař, který ordinuje 2 dny v týdnu na Prostřední Bečvě a 3 dny v Dolní Bečvě.

Další adaptace střediska nastala v roce 1969, kdy bylo kromě jiných stavebních úprav, do budovy zavedeno ústřední topení. Po jejím dokončení bylo od 1.4.1969 zprovozněno i dětské oddělení, dětská poradna a dětský lékař ambulantně. Od 1.9.1980 ordinuje lékař u nás každý den, obvodním lékařem je MUDr. Milan Dernický. Velikou výhodou pro naše občany, zejména mladé maminky s dětmi je zavedení ordinčních hodin dětského lékaře. Od roku 1984 ordinuje MUDr. Zdislava Dospěllová pro děti každé pondělí, středu a pátek. Zubní lékař MUDr. Olga Klepsová začíná ordinovat ve středisku v roce 1993.

V roce 1994 bylo v budově zdravotního střediska instalováno nové elektrické topení nákladem 20 935 Kč. Po přestěhování tří lékařských pracovišť v **dubnu 1997** do objektu nového Domu služeb byl obecním úřadem schválen návrh na prodej bývalého objektu zdravotního střediska za cenu 1 200 000 Kč.

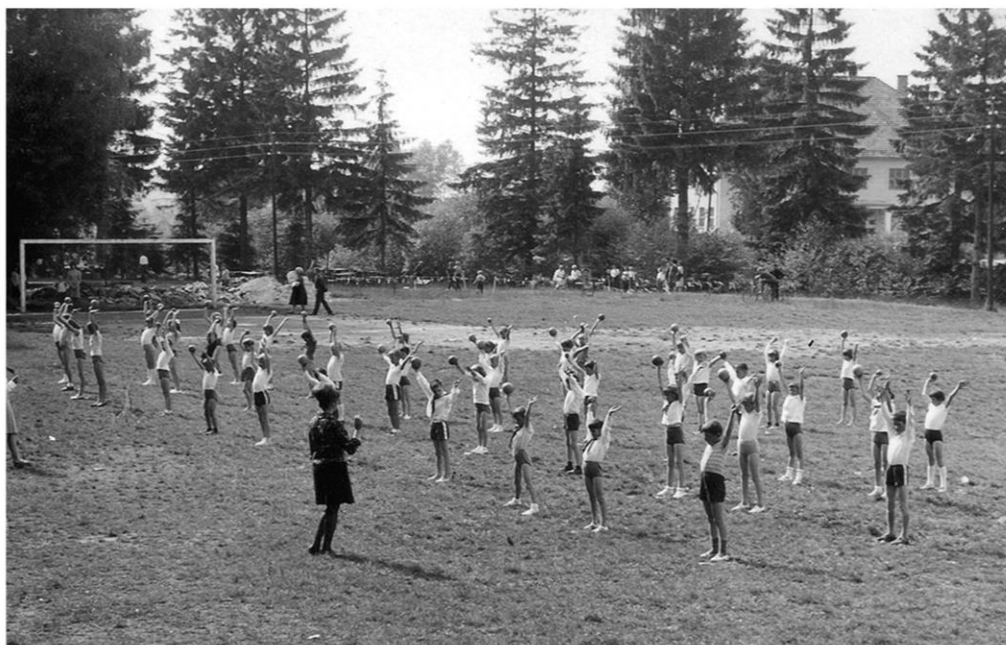
Dům služeb

Vybudování Domu služeb v obci nabídl plánovací odbor ONV jako náhradu za nepovolenou výstavbu hřbitova, který měl být dle projektu ve středu obce za F. Divínem č.p. 45. Stavba byla započata v akci „Z“ na podzim roku 1973 a dokončena byla v roce 1975. Na stavbu domu darovalo JZD 100 000 Kčs, celková hodnota díla byla 585 000 Kčs. V květnu 1976 byl do domu přestěhován poštovní úřad a knihovna. V roce 1985 vznikl v domě požár způsobený samovznícením briquet, které však byly v zárodku uhašeny.

V závěru roku 1995 bylo obecní zastupitelstvo nuceno řešit vzhled, nevyhovující stav a postupné znehodnocování stávající budovy Domu služeb, do které zatékalo, potřebu vylepšit a zkulturnit prostory kolem domu a umístění lékařů na vhodnější místo. Tyto požadavky byly zkloubeny dohromady rozhodnutím o plánované rekonstrukci objektu a rozhodlo o nadstavbě budovy. Obecní úřad proto vypsál veřejnou soutěž. Základním požadavkem byla výstavba prostoru pro tři lékařská pracoviště na stávajícím objektu Domu služeb s tím, že celkové náklady nesmí přesáhnout tři miliony korun. Výběrové řízení proběhlo 21. března 1996. Po zhodnocení podaných nabídek byla vybrána nabídka firmy Mijast z Prostřední Bečvy s cenou **2 898 000 Kč**. Smlouva na stavbu byla s firmou uzavřena koncem března a stavební práce byly zahájeny v červnu 1996. Předpokládané ukončení mělo nastat v listopadu 1996. Z důvodu rekonstrukce Domu služeb dochází k omezení jeho provozu.

Stavební práce se zkomplikovaly o další práce navíc, se kterými studie nepočítala a Obecní zastupitelstvo proto v průběhu roku schvaluje navýšení ceny o 600 000 Kč. Termín dostavby budovy byl prodloužen do konce února 1997. Do konce roku 1996 bylo prostavěno 3 173 610 Kč. **24. dubna 1997** byl Dům služeb slavnostně otevřen. Vlevo fotografie Domu služeb v dubnu **1995**.

Fotbalové hřiště

V březnu **1950** se konala výborová schůze VO KSČ a v přijatém usnesení z této schůze byl m. j. uložen i úkol vybudovat fotbalové hřiště a založit DSO Sokol za spolupráce s ČSM. Již v roce **1951** bylo vybudováno nové hřiště na levém břehu řeky Bečvy nákladem cca 100 000 Kčs. Přes Bečvu byla postavena nová lávka na hřiště. Hřiště se budovalo na pozemku, kde se doloval štěrk na stavbu rodinných domků a terén podle toho také vypadal. Ale elán, krompáče, lopaty a stovky brigádnických hodin zdarma udělaly své a tak během 3 měsíců byla hrací plocha dokončena a současně s tím byl ustaven výbor DSO Sokol. Prvním předsedou byl zvolen Michal Bernátek. Hned nato byl založen oddíl kopané, jehož členy se stali nejaktivnější svazáci a již v podzimních měsících, sice celkem špatně vybaveni, ale o to s větším elánem se u nás začal hrát fotbal. Další velkou společnou akcí NV a TJ Sokol byla výstavba Sokolovny, která se taktéž

prováděla v akci „Z“. V roce 1968 bylo Radou MNV na nátlak TJ rozhodnuto postavit nové kabiny a na tuto akci bylo uvažováno s rozpočtem 60 000 Kčs. Záměry TJ byly ovšem daleko vyšší. Během výstavby byly 3x změněny plány a stavba se podstatně rozšířila. Nakonec bylo v akci „Z“ proinvestováno 440 000 Kč, a přesto to byla vzhledem k velikosti a vybavenosti jedna z nejlevnějších staveb v celém okrese, neboť se stala záležitostí takřka celé vesnice. Hodnota stavby je odhadnuta na více než 1 000 000 Kčs. Sokolovna byla slavnostně otevřena a předána do užívání v **červenci 1972**. V roce 1973 došlo k rekonstrukci hřiště. Hřiště bylo prodlouženo, rozšířeno, odvodněno a upravena hrací plocha. O 3 roky později byla postavena nová zábrana a hřiště částečně oploceno. Začátkem září 1997 dochází ve spolupráci členů oddílu kopané, Obecního úřadu a stavební firmy Mijast k posunutí hřiště směrem k Sokolovně a zhotovení příjezdové cesty ke Svobodům mimo hřiště. Tímto byl uskutečněn první a nejdůležitější krok k zatravnění stávajícího škvárového hřiště, ke kterému došlo **26.–28. srpna 1998**, kdy začal třídní maraton, jehož výsledkem byl zelený trávník na hřišti TJ.

Sportovně rekreační areál

Pohled na areál 30. května 1996. Pohled vpravo z roku 2019.

Na jaře roku 1994 byla zahájena rekonstrukce areálu koupaliště. Budovalo se tenisové hřiště, hřiště na volejbal a nohejbal, bylo vybudováno sociální zázemí. Provoz byl zahájen **1.7.1994**. Náklady na vybudování koupaliště činily 675 511 Kč a na tenisové hřiště 206 592 Kč.

Během roku 1998 byla v horní části areálu za příspěvku místních podnikatelů vybudována cvičná tenisová stěna.

V listopadu 2013 bylo dokončeno rozšíření sportovně rekreačního areálu spočívající ve výměně povrchu stávajícího antukového hřiště na volejbal, nohejbal a nově i florbal, za povrch z umělé trávy. Dále bylo v zadní části vybudováno hřiště na streetball a v rámci projektu došlo k vymezení hřiště na pétanque a k instalaci ruských kuželek. Náklady činily 1 417 221 Kč a dotaci obec obdržela v roce 2014 ve výši 1 078 013 Kč.

Vpravo pohled na novou budovu a rozestavěný antukový kurt v roce 1994.

Sportovně rekreační areál

Pohled na původní areál koupaliště z roku **2000**, vpravo nový koupací biotop v roce **2015**. Dole pohled na areál **10. dubna 1995**.

V roce **2014** začala velká rekonstrukce koupaliště na **přírodní koupací biotop**. Vzniklo přírodní koupaliště bez jakýchkoliv chemických látek, první svého druhu ve Zlínském kraji. V rámci vybudování biotopu došlo i ke změnám v budově bufetu. Bylo zde umístěno bezbariérové sociální zázemí. Stavbu biotopu hradila obec na vlastní náklady ve výši 4 856 805 Kč. Dotace byly poskytnuty až po dokončení v roce 2015. Voda z koupaliště se přečerpává do sousedního jezírka, které je osázené vodními rostlinami a stalo se domovem řady vodních živočichů. Vyčištěná voda potom odtéká malým potůčkem zpět do koupaliště. **Díky biologické funkci rostlin není nutné do vody přidávat chemické a desinfekční přípravky. Biotop je tak velmi vhodný i pro alergiky.** Koupaliště má jak brouzdaliště, vhodné pro děti a neplavce, tak i plaveckou část s maximální hloubkou 2,5 m. Dno a stěny jsou tvořeny silnou fólií přírodní světle zelené barvy. Lem biotopu je z lité kamínkové dlažby, z níž lze pozvolna vstoupit do vody, přidržovat se lze zábradlí.

V roce 2017 získala obec dotaci 400 000 Kč na tzv. workoutové hřiště, jehož prvky umožňují posilovací cvičení s vlastní tělesnou vahou. Jedná se o různé hrazdy a sestavy z tyčí. Hřiště bylo vybudováno vedle tenisového kurtu naproti Obecnímu úřadu. Celkové náklady na stavbu byly 570 000 Kč.

Hotel Zavadilka

Pohled na Hotel Zavadilka (1930), v popředí benzínová pumpa. Pohled vpravo z roku 2011. Dole vlevo původní hospoda Zavadilka, v pozadí křižovatka do Kněhyň a Horní Bečvy.

postupně vybavován a modernizován stále novějšími vymoženostmi. Přibýlo mezi nimi i ústřední vytápění a elektrické osvětlení. Zdrojem světla byla vlastní vodní turbína v elektrárně, kterou si vybudoval na místě bývalého a primitivního někdejšího fojtovského mlýna na Kněhyňce už v roce 1927.

Zakladatel Hotelu Zavadilka **Karel Malina** se narodil 24. listopadu 1904 na starém hornobečvanském fojství jako osmý z devíti dětí v rodině Františka Maliny. Když vychodil obecnou školu U kostela na Horní Bečvě nastoupil na obchodní školu ve Frenštátě, kterou v roce 1921 zdárně dokončil.

Vlastní živnost začal provozovat v roce 1927, ale nezůstal jen u toho. Jeho obdivuhodným úsilím v následujících letech na místě staleté dosluhující hospody Zavadilky, která pak záhy vyhořela, vyrůstaly zdiva moderního hotelu v neopakovatelném krajinném prostředí.

Cesta k dosažení cíle náročného projektu roku 1931 však nebyla pro něho snadná – a proto byla už v roce 1927 spojená s vybudováním vlastní elektro strojní cihelny na Prostřední Bečvě. To vše se však dělo v těžkých letech všeobecné hospodářské krize. Když nový hotel Zavadilka stál, byl

Hotel Zavadilka

Pohled na Hotel Zavadilka přes koupaliště (1940). Vpravo fotografie z roku 2014.

V poválečných letech se současně stále více Zavadilka stávala i nejhlavnějším centrem společenského, kulturního a veřejného života na Prostřední Bečvě. Vedle toho jistou tradici vzácných hostů, jakými byli umělci, literáti a malíři, mající svůj počátek ještě ve starém zájezdním hostinci, na Zavadilce obnovil a pravidelně svými zdejšími pobyty

od sklonku 30. a až do 60. let udržoval malíř Augustin Mervart.

Pro větší přitažlivost budovaného letoviska Zavadilky – zřídil Karel Malina v jeho exteriéru hrazené říční koupaliště na Bečvě s lodičkami a časem v roce 1940 i koupaliště samotné, poblíž pak tenisový kurt.

Hotel Zavadilka

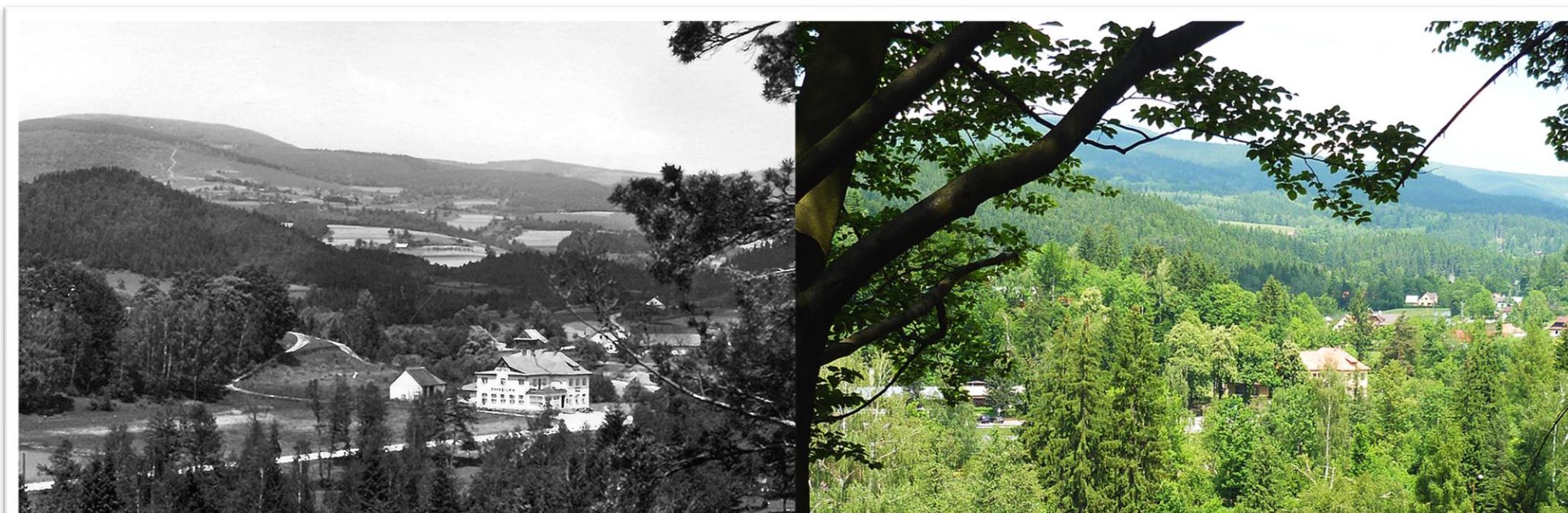
Pohled na Hotel Zavadilka od Zátíší (1943). Vpravo pohled z roku 2013.

Nastoupení komunistického režimu v roce 1948 přineslo záhy znárodnění a rušení nejen všech soukromých podniků, ale i živností.

V neúprosné skutečnosti vědom si toho, že náhle přichází o vše, co s takovým úsilím, vlohami, nápaditostí a obětmi uskutečnil, podařilo se mu však alespoň zachránit to, co se zachránit dalo. V hotelu Zavadilka, který byl od 1. ledna 1950 začleněn do socialistického sektoru, mohl po absolvování uloženého kvalifikačního kurzu vedoucích pohostinských provozoven, zůstat nadále jako vedoucí.

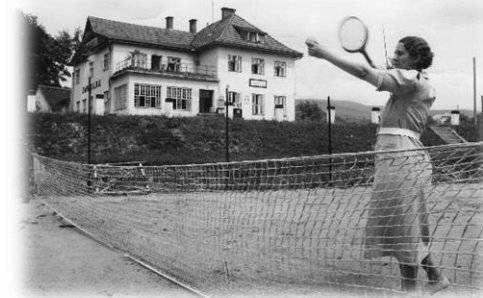
Hotel Zavadilka

Pohled na Hotel Zavadilka (1940), v pozadí údolí Kněhyně. Vpravo pohled z roku 2012.

V roce 1975 došlo ke značným vnitřním úpravám a vylepšením. Nákladem 372 000 Kčs byla přistavěna vinárna a pořízen nový nábytek.

Za následujících let, kdy pak nastoupil do důchodu, pozůstávalo mu na Zavadilce už jen doživotní, ale všelijak ztrpčované právo bydlení. Zvláště od sklonku 70. let přihlížel postupně chátrajícímu a v nezastavitelném toku času stále více zastaralému a neudržovanému stavu někdejšího hotelu Zavadilka. Přesto však po čase dožil se nečekaného a dá se říci, že plnohodnotného zadostiučinění v tom, když po roce 1989 v rámci restitucí se vrací zpět do rukou jeho rodiny někdejší a s životní osudovostí budovaný podnik.

Po 49 letech, během nichž hotel a později už jen restauraci provozovala tehdy socialistická organizace Jednota Vsetín, jejímž hlavním zájmem bylo pouze odčerpávání zisku bez jakýchkoliv investic, pln osobního zájmu a účasti sleduje její znovuzprovoznění svým vnukem. Nutno podotknout, že místo prosperujícího hotelu byla v restituci navracena již pouze zdevastovaná budova se zastaralým a opotřebovaným zařízením bez možností ubytování.

Hotel Zavadilka

Pohled na Hotel Zavadilka (1943), v pozadí údolí Kněhyně. Vpravo pohled z roku 2012. Dole vlevo původní hospoda Zavadilka.

Obdobně jako kdysi jeho otci a některým jeho sourozencům bylo i Karlu Malinovi dopřáno dožít se 90 let, které se staly příležitostí ke slavnosti celé široké rodiny. Po čtyřech letech však oslabován svým vysokým věkem utrpěl pádem ze schodů na Zavadilce vážný úraz obou rukou a ocitl se

ve vážném ohrožení života. To však s jemu vrozenou nezdolností a pevností a za přispění svých blízkých téměř zázrakem, jak sám uvedl, ještě překonal.

Žel následně byl nucen podrobit se nevyhnutnému zevnějšímu chirurgickému zákroku spojenému s hospitalizací v nemocnici v Hranicích na Moravě, během níž však došlo u něho znovu k nešťastnému pádu, při němž si způsobil zlomeninu levé ruky. To vše vedlo k rychlému zhoršování jeho celkového stavu a v den 18. výročí úmrtí jeho manželky Olgy – dne 29. července 2001 – tiše zesnul.

Na fotografii vpravo majitel Zavadilky Karel Malina s ženou Olgou a personálem.

Motorest Zavadilka

Pohled na původní Motorest Zavadilka. Na fotografii vpravo Valašský šenk v roce **2004**. Dole motorest po požáru v roce **1996**.

Výstavba motorestu Zavadilka byla zahájena v **říjnu 1978** a dokončena v červenci 1979. Závod byl postaven z prostředků Spotřebního družstva Jednota Vsetín a celkový náklad i s vybavením si vyžádal finanční částku 2 500 000 Kčs. Motorest Zavadilka byl slavnostně otevřen dne **27. července 1979** v 16.00 hodin za účasti vedoucích pracovníků SD Jednota Vsetín, krajského svazu SD Ostrava, zástupců ONV Vsetín, funkcionářů MNV, MV KSČ a MV NF na Prostřední Bečvě, pracovníků zúčastněných na výstavbě objektu a ostatních pozvaných hostů. Hosty očekával 35členný kolektiv zaměstnanců závodu v pracovním stejnokroji. Před vlastním zahájením provozu koncertovala u motorestu dechová hudba a uvnitř valašská cimbálová muzika „Radhošť“. Ve špičkovém období bylo podáváno 600–700 obědů denně, největší docílená tržba ve vrcholné sezóně dosáhla za 1 měsíc 550 000 Kčs. Největší počet zaregistrovaných zájezdů za jeden den byl 36.

V nočních hodinách **15. března 1996** byl úmyslně založen požár Motorestu. K lokalizaci požáru vyjelo naše družstvo dobrovolných hasičů 30 minut po půlnoci byly přizvány i hasičské sbory z Horní Bečvy, Rožnova pod Radhoštěm a Valašského Meziříčí. Způsobená škoda přesáhla částku 4 milionů korun. Po ničujícím požáru, kdy byla zcela zničena střešní konstrukce sálu, se rozhodl majitel Petr Malina k opravě celého objektu. V květnu 1997 začal objekt opravovat a již v prosinci došlo k slavnostnímu otevření nového „**Valašského šenku**“. Název sám napovídá, že celý objekt je řešen ve valašském stylu a je vhodný k pořádání různých slavností a akcí.

Hotel Bečva, „U koňa“

První záznam o existenci nálevny podle listin týkajících se Velkostatku Valašské Meziříčí – Rožnov se datuje k **7.11.1722**. Vpravo pohled v roce **2011**.

Před hostincem je patrné břevno, které sloužilo k uvazování koní. Jestli toto inspirovalo místní občany k místnímu názvu „**U koňa**“ se můžeme jen domnívat. Tato budova vždy nesloužila jen jako hospoda nebo hotel, ale v minulém století byla i centrem společenského a kulturního života v obci. Ve čtyřicátých letech bylo od Lidové školy hospodářské zakoupeno první jeviště. Správcem této školy byl řídící učitel Herolt z Kněhyní. Divadlo se hrálo v sále hotelu. Později bylo zřízeno větší jeviště se 7 proměnami, na které zdarma věnoval dřevo hoteliér hotelu **Čeněk Malina**. Žákům byla také věnována větší zdravotní péče ve formě lékařských prohlídek, opravy chrupu a očkování. 20. října 1949 bylo v hotelu Bečva poprvé provedeno očkování proti tuberkulóze dánským červeným křížem. Aby se lidu jeho každodenní šedivý život zpestřil, rozhodlo se SRPŠ v Bacově a Kněhyních v roce 1952 pro pořízení zvukových filmových projektorů 16 mm. V hotelu Bečva pak pro občany pravidelně promítal filmy ředitel školy **Jindřich Kysučan**. V roce 1953 bylo z hotelu dokonce zřízeno skladiště obilí. Sál byl zaplněn zrním, které se ale později pokazilo, což místní lidé rozhořčeně kritizovali.

Podmínky pro rozšíření tělovýchovné činnosti v obci byly zpočátku špatné, neboť obec byla velice roztržštěna a až po roce 1960 se začalo vytvářet centrum vesnice tak, jak jej známe dnes. Přesto byl v roce 1957 **vytvořen oddíl Základní tělovýchovy**. Bylo zakoupeno cvičební nářadí (bradla, hrazda) a začalo se cvičit v hotelu Bečva. Pro nízký strop však na hrazdě nebylo možno cvičit všechny cviky. Na podzim 1958 se v sále hotelu začalo s nácvikem žen a mužů na II. celostátní spartakiádu. Po roce 1960 se plánuje zřízení stálého kina pro 35 mm film a vybavení jeviště nutným elektrickým osvětlením a reflektory. Roku 1965 prochází hotel generální opravou. Dále se sál hotelu využíval i k jiným účelům, jako besedám, tanečním zábavám, plesům, veřejným a výročním schůzím nebo diskotékám.

Hostinec „Na Nové“

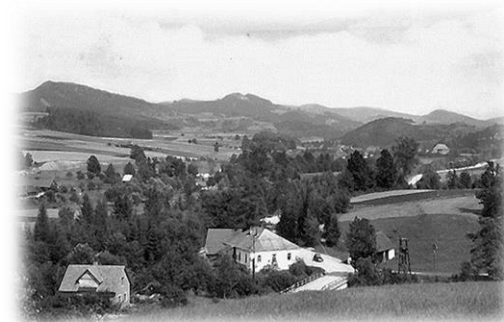
Pohled na zotavovnu Nový život, v pozadí u křižovatky na Hutisko-Solanec hostinec „Na Nové“. Vpravo pohled z roku 2023.

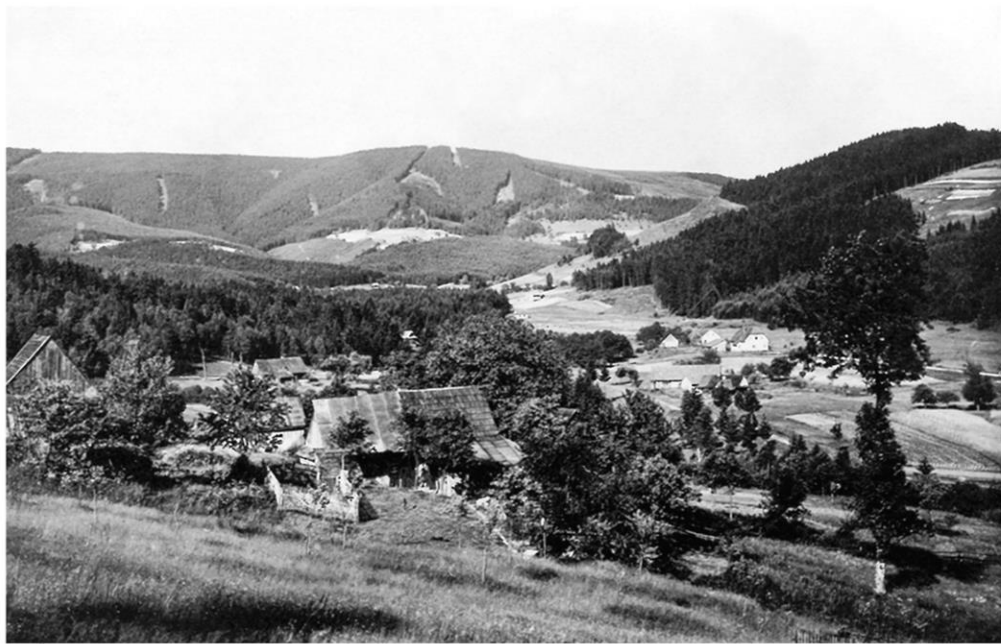
*Hospoda „Na Nové“ patřila od počátku své existence k prostřednobečvanskému fojtství. Byla postavena na konci 19. století hned po zrušení šenku, který byl původně přímo na fojtství. A protože to tehdy pro místní byla prostě „nová hospoda“, přešlo toto pojmenování i do jejího oficiálního názvu. Prvním majitelem byl samozřejmě fojt **František Mikulenka** (1884–1887).*

Již sám výběr místa pro stavbu hospody byl velmi příhodný. Stála na křižovatce cest z Dolní Bečvy, Prostřední Bečvy a Hutiska-Solance. Původní cesta z Rožnova na Horní Bečvu vedla po levém břehu Bečvy, a právě u hospody na ní navazovala cesta z Hutiska.

Vpravo křižovatka na Hutisko-Solanec s hostincem (1958).

Údolí Kněhyně

Pohled do údolí Kněhyně v roce **1941**, v pozadí domek Oldřicha Šimurdy. Vpravo fotografie z roku **2023**. Vpravo dole domek Šimurdy se sloupem, na kterém by popraven.

9. května 1947 byl obchodník Oldřichu Šimurdovi (10.8.1910) u jeho domku v Kněhyních, kde byl popraven, odhalen pomník. Jmenovaný se totiž zapojil do Hašovy odbojové skupiny a dodával partyzánům potraviny. Při velikém zatýkání **v listopadu 1944 byl zatčen Gestapem a 23.11.1944 popraven**. V té době, kdy pekař Tošenovský na Dolní Bečvě byl oběšen u svého domku na lípě pro tentýž důvod, přijel do naší obce malý německý autobus s vězněm Šimurdou. Starosta Josef Křištof a obecní zřízenec Josef Vaněk byli předvoláni k popravě. U jeho obchodu v Kněhyních mu německý důstojník přečetl v jazyce německém ortel smrti. Pak byl proveden svým domkem na rozloučenou, a přiveden k telegrafní tyči u domku. Na telegrafní tyči byl již hřebem upevněn provaz a připravena podstava. Když mu byl navlečen provaz na krk rozhlédl se ještě po horách a zvolal: „Sbohem kamarádi!“.... Podtrhnutí učinilo konec jeho životu. Na výstrahu obyvatelstvu visel popravený na tyči 48 hodin, byl hlídán českými četníky. Zůstala po něm dcera u Marie Mikulcové č. 98.

Slavnostním řečníkem při odhalení pomníku byl řídící učitel v. v. Robert Malina, který ostře zaútočil na místní občany, kteří se během války stýkali s Němci. Mužský sbor Osvětové rady zapěl také píseň „U boj, u boj“: Také žáci přednesli své recitace a zpěv.

Hotel Kněhyně, „U Skokana“

Vpravo pohled na hostinec Skokan v roce 2011.

Josef Vaněk (na levé fotografii) se narodil 22. ledna 1874. Koncem devatenáctého století za Rakousko-Uherska procházel vojenskou službu a dostal se ke zdravotní službě. Tam se seznámil s lékárníkem, který pocházel z Frenštátu a ten jej uvedl do tajů léčitelství, bylinek, výroby mazání, mastí a předal mu své zkušenosti. Po návratu domů se začal léčitelstvím zabývat a stalo se tak jeho hlavním zájmem. Brzy se stal známým nejen v našem bečvanském údolí, ale jeho věhlas se šířil hlavně na Slovensku, odkud jej navštěvovala hlavně spousta žen.

Se svou první ženou Ludmilou měl tři děti – dceru Ludmilu a syny Filipa a Františka. František se stal řídícím učitelem na Horní Bečvě a syn Filip dostal grunt. Dcera Ludmila po svatbě s **Janem Skokanem** dostala věnem **Hotel Kněhyně**, který otec pro ni postavil. V roce 1932 byl přebudován a rozšířen o hostinské pokoje z místní nálevny a obchodu p. Šimurdy. Jan Skokan vedl hotel v době největší slávy a díky jemu se stal hotel známým a získal po něm i jméno. Měli čtyři dcery – Lidku, Marii, Kamilu a Zdeňku a syna Františka. Scházeli se zde nejen turisté, ale i známé osobnosti, které si oblíbily Beskydy. Ludmila brzy zemřela a Jan Skokan se znovu oženil s paní Terezií, která byla polské národnosti. Spolu již děti neměli.

Na fotografii vpravo svatba Jana Skokana s druhou manželkou Terezií. Vlevo vzadu Josef Vaněk, uprostřed Jan Skokan s manželkou, vedle dcery vpředu jeho jediný syn František.

Hotel Kněhyně, „U Skokana“

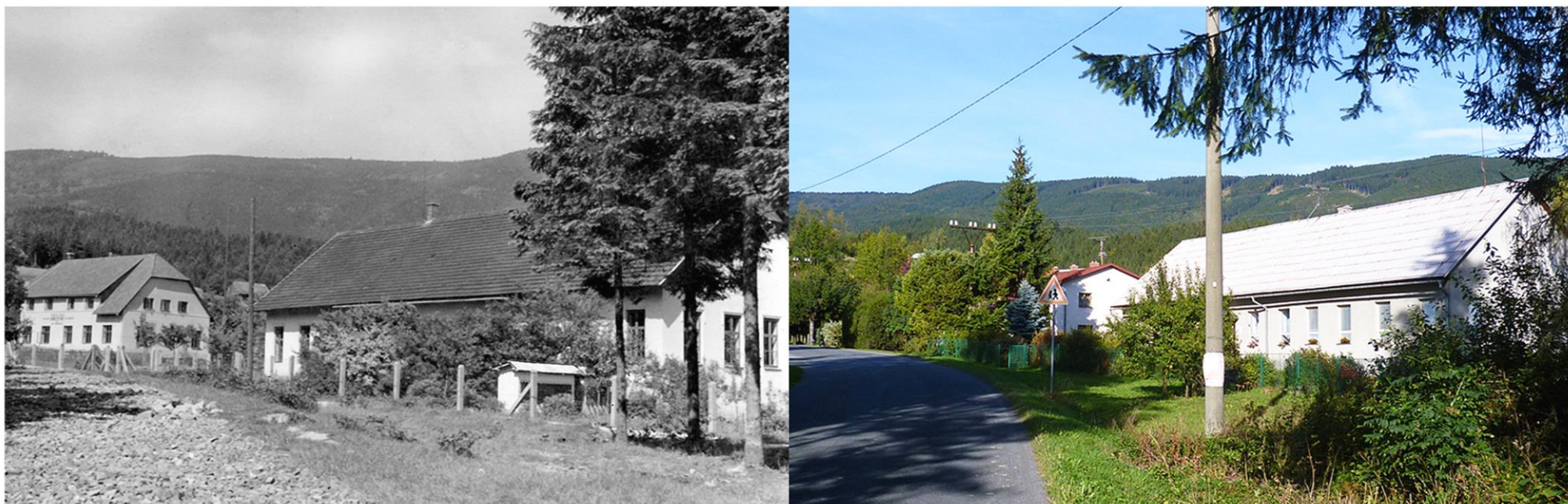
Vpravo pohled na hostinec Skokan v roce 2011.

*Hotel prosperoval, během druhé světové války se zde často stahovali partyzáni a pan Skokan je zásoboval jídlem a vším, co jim mohl poskytnout. Za spolupráci s partyzány byl Jan Skokan 13. 2. 1945 zatčen zvláštním protipartizánským komandem v Horní Bečvě. V souvislosti s akcí „**Tetřev**“ se tak stal součástí zatýkání spolu se skupinou Hážovou, Kubáňovou a ostatními, v důsledku zrady. Byl vyslýchán a vězněn v Bílé, Olomouci a Brně. Poslední zpráva o něm byla z Brna – Kounic. Dodatečně vyšly najevo informace, že byl deportován do Osvětimi. Domů se už nikdy nevrátil. Jeho jméno je uvedeno na rodinném hrobě na Hutisku, ovšem jeho tělo tam neleží. Jméno také nalezneme na pamětní desce na MŠ Kněhyně a památníku v Hrabyni. In memoriam mu byl udělen Československý válečný kříž (1939).*

Hotel dále vedla Terezie Skokanová, vdova po Janovi. Nejmladší syn František (na fotografii) se v třicátých letech vyučil číšníkem v hotelu Vlčina a převzal se svou ženou Boženou Hotel Kněhyně. Tím se stal vlastně posledním vlastníkem hotelu. Po válce se hotel opět vzpamatoval a pod vedením Františka Skokana začal znova vzkvétat. Stal se zase centrem života v Kněhyních i útočištěm turistů. V zadní části hotelu se nacházela i kuželna a sauna. Opět vznikl na tuto dobu výjimečný hotel.

Po znárodnění převzala v roce 1950 Hotel Kněhyně „Jednota“. František Skokan s manželkou v hotelu zůstali. Měli tři dcery Alenu, Dášu a nejmladší Janu. V prvním patře měli svůj vlastní byt, který jim nebyl zabaven a František zde pracoval jako provozní a číšník, manželka jako kuchařka. Věhlas hotelu pokračoval, i když pod jiným majitelem, ale za vedení rodiny Skokanovy. V polovině šedesátých let se manželství Skokanových rozpadá a oba hotel opouštějí.

Hotel Kněhyně, „U Skokana“

V pozadí Hotel Kněhyně, v popředí základní škola. Vpravo pohled v roce 2011.

Novým vedoucím Hotelu Kněhyně se pak stává Vasil Leščišin, který znovu obnovil činnost hotelu pod Jednotou a dařilo se mu velice dobře. Manželka pracovala jako kuchařka. V blízkosti hotelu si postavili nový dům. Po osmi letech odešel pracovat jako vedoucí střediska na Horní Bečvu. Od té doby se zde vystřídalo mnoho provozovatelů, ale dřívější úroveň již nikdy hotel nedosáhl. Po privatizaci v roce 1992 se hotel vrátil rodině, získala ho nejmladší dcera Františka Skokana Jana Mikešová. Spolu s manželem se pokoušeli uvést hotel do použitelného stavu. Hotel byl v dezolátním stavu a v roce 1989 byl určen k demolici. Byl již zpracován plán na výstavbu velkého komplexu – hotelu o kapacitě až 250 ubytovaných. Hotel měl stát na louce za nyní už jen hospodou a ta měla být stržena, aby nepřekážela výstavbě. Takže manželé Mikešovi přebírají objekt vybydlený, bez okapů, toalet, rozvodu vody atd. V následujícím období jen budovali, přestavovali, aby bylo možno hostinec provozovat. Používat jej jako hotel bylo nemožné. Po restituci byl „Hotel Kněhyně“ v devadesátých letech přejmenován na Hostinec Skokan v upomínku původních majitelů.

V roce 2008 umírá Jana Mikešová (Skokanová) a Vladimír Mikeš zde zůstává sám se dvěma malými dětmi. Pokouší se ještě do roku 2016 za pomoci číšnice, která zde pracovala, nějakým způsobem hostinec udržet. V roce 2016 se rozhodl hostinec pronajmout. Vystřídali se tři hostinští, ale každý vydržel jen jeden rok a poslední z nich zmizel bez zaplacení nájmu. Od té doby hostinec jen chátrá.

Škola v údolí Kněhyně

*Základní (dnes mateřská) škola Kněhyně. Vpravo mateřská škola v roce **2011**.*

*Zdejší škola byla výpomocná a podřízena škole „U mostu“. Učilo se napřed v najaté místnosti č. 105 „Na Skáli“. V roce 1880 byla prohlášena škola za samostatnou. Místnost č. 105 ale nestačila, byla malá, tmavá a žáků 147. V roce **1888** proto byla vystavěna nová, zděná škola, nákladem 4500 zl. a roku 1903 rozšířena na dvojtřídní, což stálo 12 000 krejcarů.*

V roce 1958 obdržela Národní škola v Kněhyních dotaci 50 000 Kčs na generální opravu. Opravu provedl okresní stavební podnik. Škola nyní nabyla estetického vzhledu. V roce 1976 byla škola dovybavena pomůckami k vyučování podle nové koncepce, bylo vyměněno topení, opraveny komíny (zakoupena naftová kamna do obou tříd a sudy na naftu) a ve třídách bylo položeno nové PVC.

*V roce **1983** došlo k rekonstrukci bývalé základní školy a přestavbě na současnou mateřskou školu pro 30 dětí. Náklady na rekonstrukci činily 369 000 Kčs.*

Na fotografii vpravo dole pohled do údolí Kněhyně na školu a hotel Kněhyně.

Hotel Skalíkova louka

Vpravo Skalíkova louka v roce **2014**. Dole vlevo výstavba koupaliště v roce **1928**.

Kouzlu této lokality podlehl pan **Jaroslav Krejčí** (8.5.1882), tehdejší provozovatel veškerých pohostinských služeb na Pustevnách. V roce 1927 zakoupil cca 12 ha od vícero majitelů. Jelikož prodávající pan Skalík byl „většinový“, ponechal pan Krejčí jméno **Skalíkova louka**.

První stavbou započatou už v roce 1928 byla stavba koupaliště. Byla to stavba na tehdejší dobu velmi odvážná, jelikož turistický ruch se teprve rozvíjel a vzhledem k nadmořské výšce to byla sázka do loterie. Bazén byl napájen z vodojemu postaveného ve vzdálenosti asi 350 m. Tento vodojem nechal Jaroslav Krejčí vybudovat firmou J. Schmalz z Olomouce v roce 1939. Vodu sbíraly sběrače až 1,5 km od Skaličky. Bazén se naplňoval podle počasí někdy 36 hodin, někdy čekali na naplnění až 14 dní. Pokud svítlo slunce, voda se zahřála až na 22 °C. Hodně práce bylo s údržbou bazénu, s jeho čištěním. Voda se nesměla nikdy úplně vypustit! Musela být k dispozici, kdyby nedej bože bylo nutno hasit.

V roce 1930 byla dokončena první část budovy hotelu, tj. kuchyně, výčep, jídelna a několik málo pokojů nad zastavěnou částí. K úplnému dokončení budovy do současné podoby došlo až v roce 1941.

Hotel Skálíková louka

Vpravo koupaliště na Skálíkově louce v roce **2014**.

Z obecní kroniky:

1973 - zdejší hotel je obsazen každého roku od Vánoc do 31.3. lyžařskými výcvikovými kurzy. Od 15. května do konce června pak dětmi ze školních výletů, a hlavně školních vlastivědných zájezdů. Měsíce červenec–září jsou pak plně obsazeny normálními hosty, kteří zde tráví dovolenou, nebo podnikovou rekreaci. Z celkově ubytovaných hostů je asi 10 % cizinců, převážně ze socialistických zemí. Mimo těchto ubytovaných hostů navštíví v letním období náš hotel a koupaliště cca 300 lidí, kteří se zde stravují nebo použijí nějakého občerstvení. V době mezisезóny pořádají podniky různá krátkodobá školení, kurzy, semináře, pořádají se svatební hostiny a různá pohoštění hlavně pro cizince.

Počet míst: 80, ubytování 40 lůžek. Zboží a ostatní materiál se dopravuje během roku vlastním podnikovým autem a v zimním období pak pásovým traktorem, který rovněž rozhrnuje a udržuje cestu z hlavní silnice až k hotelu.

Rekreační středisko RETASO

*Pohled na středisko RETASO (rekreační táborové středisko odborů), ležící v horském údolí Rožnovské Bečvy mezi Prostřední Bečvou a Horní Bečvou, naproti hotelu „Zavadilka“. Vpravo pohled v roce **2012**.*

Nejoblíbenější formou ubytování je ubytování v turistické chatce POHODA, naleznete jich celkem 5. Chata POHODA je určena pro maximálně 12 osob a disponuje vlastními sociálními zařízeními na každém pokoji (sprchový kout a WC). Celková kapacita střediska je až 170 osob.

Díky příjemnému prostředí, výborným službám a mírným cenám si RETASO velmi oblíbili jak domácí, tak zahraniční turisté, kteří sem přicházejí strávit letní či zimní dovolenou, nebo jen víkend. Středisko je ideálním místem pro turistiku, lyžování a rodinné výlety. Kromě toho zde lze pořádát semináře, kurzy, svatby a jiné společenské oslavy. Místo je mimořádně vhodné pro letní školní výlety, školy v přírodě a zimní lyžařské kurzy, neboť v okruhu 5 kilometrů je 11 lyžařských vleků, z nichž některé mají večerní osvětlení. V jídelně si můžete pochutnat na jídlech převážně české kuchyně. V táboře je řada sportovišť, nedaleko jsou tenisové kurty, jízdárna a plavecký bazén.

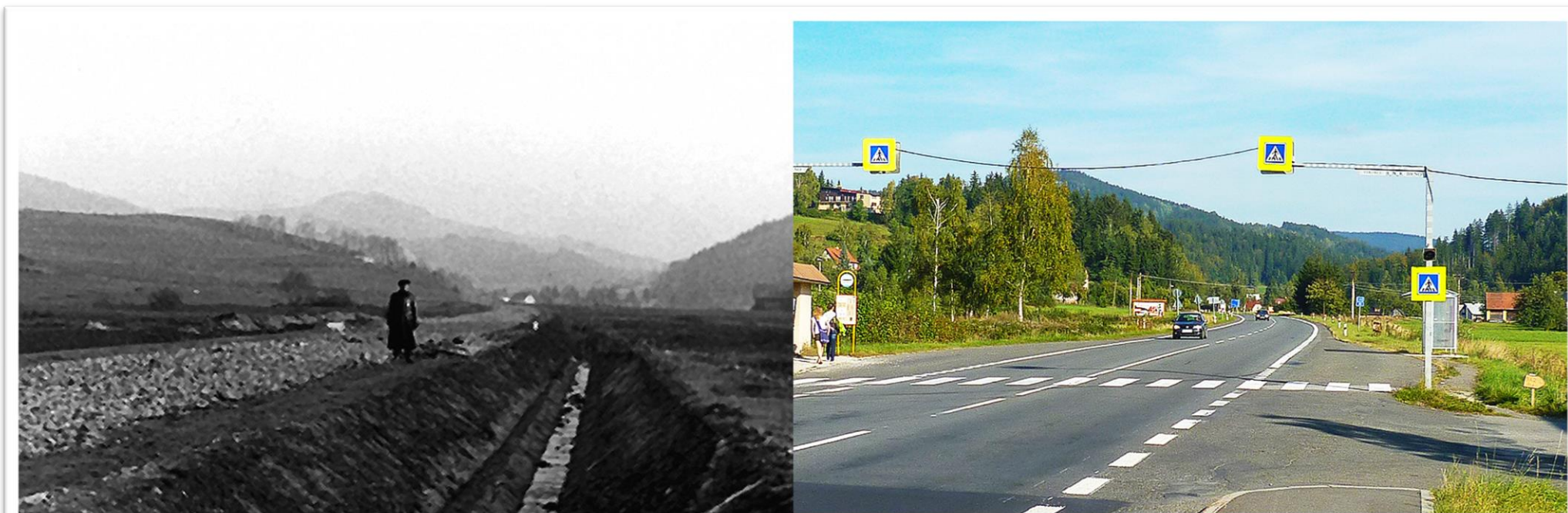
Stavba silnice I/35

*Pohled na stavbu silnice I/35 směrem k Zavadilce. Fotografie vpravo z roku **2011**.*

V roce 1969 byla dokončena stavba dálnice z Dolní Bečvy k Zavadilce, která byla stavěna v letech 1966–1969 cizími dělníky. Byly viděny nové stavební metody pomocí strojů, bagrů a nákladních aut. Starými metodami, krompáčem, kolečky, by tato stavba trvala několik desetiletí. Náklady na výstavbu činily 35 miliónů Kčs.

Přepočteno na dnešní hodnotu činily by náklady cca 385 000 000 Kč.

Stavba silnice I/35

Pohled na stavbu silnice I/35 směrem k Zavadilce v letech 1966–1969. Vpravo pohled v roce 2011.

Pomník obětem 2. světové války

Vlevo pohled na pomník v roce **2003**, vpravo v roce **2023**. Koncem roku 1944 sílí partyzánský odboj. Do oblasti radhošských hor se ze Slovenska přemísťuje **1. Československá partyzánská brigáda J. Žižky**. Aby zastrašil vesničany, nařídil **K. H. Frank** provádět veřejné popravy partyzánů a jejich pomocníků. Zároveň začaly probíhat přípravy rozsáhlé kotlové operace s krycím názvem „**Tetřev**“. V Beskydech totiž prakticky denně docházelo ke střetům mezi bezpečnostními silami a muži z oddílu Jana Žižky i z některých dalších skupin. Cílem plánované operace bylo obklíčit značnými silami celou oblast výskytu partyzánů a následně zničit jejich základny. Akce „**Tetřev**“ byla zahájena **16. listopadu 1944**. Hlavním úkolem vojáků 540. divize bylo uzavřít v průběhu půldruhé hodiny brzy ráno obklíčovací linii, která měřila celkem 52 kilometrů. Příslušníci SS Jagdkommando (Stíhací oddíl), protipartyzánských jednotek a gestapa potom pročešávali od východu na západ jednotlivá pásma celého obklíčeného prostoru. Na prohledávaném místě byl vyhlášen výjimečný stav se zákazem vycházení v době od 16.00 až do 8.00. Místní obyvatelé nesměli po dobu trvání operace opustit svá bydliště ani dojíždět do zaměstnání. Do Beskyd dorazil i Frank, který se 19. listopadu 1944 ubytoval se štábem na **hotelu Bečva**.

Prostřední Bečva byla osvobozena 4. května 1945 jednotkami 17. Gardového střeleckého sboru IV. Ukrajinského frontu.

Na základě těchto historických událostí navrhl architekt **Milan Podzemný** z Valašského Meziříčí tento pomník před budovou ZŠ U mostu. Jednotky, které osvobodily Prostřední Bečvu, přišly z východu ze Slovenska, proto je čelo pomníku směřováno k východu. V pozadí je umístěno pět žulových kamenů symbolizujících historická místa urputných bojů s fašistickým nepřítelem – **Martiňák, Trojačka, Magurka, Kladnatá, Kněhyně – Čertův mlýn**. Na desce je nápis v tomto znění: "Obětem fašismu za druhé světové války 1939–1945 v Prostřední Bečvě – následují jména – a sovětským hrdinům, kteří padli při osvobození naší vesnice. Čest jejich památce. **Odhalen byl 4. května 1975 u příležitosti 30. výročí osvobození Prostřední Bečvy.**"

Stoletá povodeň

Vlevo na fotografii zničený most v ATC Kněhyně po povodni v červenci 1997, foceno **20. dubna 1998**. Nový most byl dokončen v září 1998. Vpravo pohled v roce **2023**.

Ničivé povodně, jaké nikdo nepamatoval, a zde na Valašsku rovněž následné rozsáhlé sesuvy půdy, na řadu týdnů ochromily život lidí i obcí a jejich následky byly vidět mnoho let poté. Také Prostřední Bečva je zasažena povodní. Neteče voda, nejde el. proud, autobusová doprava je přerušena. Dochází ke škodám zejména na mostech. Zcela zničen je most v ATC Kněhyně, v Zole, v Hutí, u Solanských se zřítla polovina mostu, poškozen je most u Základní školy. Škody jsou i na místních komunikacích. Vymleté jsou břehy potoků (nejvíce u Kněhyňky), jímání pitné vody v Cipkové je zcela zaneseno. **Škoda na obecním majetku činí 7,7 milionů korun.** Nejvíce postižen povodní je p. **Václav Bártek** – přišel o svůj rodinný dům (na fotografii). OÚ pro něj zřizuje konto pomoci na stavbu nového domu. Výtěžek **57 100 Kč** byl předán postiženému.

Sobota 5. července: od ranních hodin po celém okrese prší, hladiny řek se začínají zvyšovat. **Neděle 6. července:** neustále prší, jako první se z břehů začíná vylévat Bečva na Rožnovsku. Zatopeny jsou první sklepy, lidé začínají mluvit o „**stoleté vodě**“. Večer se z břehů vylila také většina ostatních řek a potoků. **Pondělí 7. července:** pod vodou jsou Rožnov p. R., Valašské Meziříčí a všechny vesnice v okolí těchto měst. V noci voda odřízla všechny přístupové cesty ke Vsetínu. **Úterý 8. července:** Rožnovsko je stále nepřístupné. **Středa 9. července:** voda začíná pozvolna opadat, lidé se postupně začínají vzpamatovávat ze stoleté vody a pracují na opravách svých domů. **Čtvrtek 10. července:** voda se definitivně vrátila do koryt řek a potoků.

Letecký snímek Prostřední Bečvy (1961)

Letecký snímek Prostřední Bečvy (2023)

Seznam použitých zdrojů

KRONIKA obce Prostřední Bečva

FOTOARCHIV obce Prostřední Bečva

FOTOARCHIV, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

ZPRAVODAJ obce Prostřední Bečva, číslo: 3/2021, 4/2021, 12/2022, 1/2023, 2/2023. Zina Langrová, JAK SE ŽILO NA BEČVÁCH.

Internet

Vysvětlivky

SVAZARM neboli Svaz pro spolupráci s armádou byla československá branná organizace ustavená 4. listopadu 1951 po vzoru sovětského DOSAAF (Dobrovolná společnost pro spolupráci s armádou, letectvem a námořnictvem).

AVZO TSČ ČR – Asociace víceúčelových základních organizací technických sportů a činností České republiky, dříve SVAZARM.

JZD – Jednotné zemědělské družstvo, byl obvyklý název zemědělských družstev v socialistickém Československu. Jejich historie započala fakticky nucenou kolektivizací zemědělství. Po roce 1948 v Československu začaly v důsledku socialistické zemědělské politiky vznikat JZD za účelem vytvoření co největších orných ploch. Šlo v mnoha ohledech o napodobení sovětských kolchozů. Řada rolníků byla nucena vzdát se svého majetku pod různými druhy nátlaku.

DSO – Dobrovolná sportovní organizace.

ČSM – Československý svaz mládeže, byla jednotná mládežnická organizace v Československu řízená KSČ, které v českých zemích předcházela organizace Svazu české mládeže. Svaz vznikl v roce 1949 sloučením čtyř mládežnických organizací. ČSM byl složkou Národní fronty a podléhal přímému řízení KSČ, přičemž ostatní mládežnické organizace byly zlikvidovány. Hlavním cílem svazu bylo ideologické působení na mládež a prosazování politiky vládnoucí komunistické strany.

SRPŠ – Sdružení rodičů a přátel školy, bylo občanské sdružení, vytvářené na většině základních škol a na mnoha dalších školách. Právní subjektivitu získaly po roce 1990. Nejsou organizací celostátní či regionální, existují při jednotlivých školách i školkách.

Akce „Z“ – byla v dobách komunistického režimu v Československu neplacená pracovní činnost obyvatel. Jednalo se o výpomoc v oblastech, kde státní či obecní správa tyto úkoly nezvládla (ať už z finančních důvodů, nebo v důsledku špatného plánování). Oficiálně se jednalo o dobrovolnou, bezplatnou práci odváděnou zpravidla mimo pracovní dobu většinou o sobotách. Podle vládního nařízení, kterým se prováděl zákon o vodním hospodářství znamenalo „Z“ zvelebování (lidé ji také škodolibě označovali jako zdarma).

Národní fronta Čechů a Slováků – bylo sdružení politických stran (později byly do něj přijaty i další organizace), které bylo založeno za účelem převzetí řízení státu po druhé světové válce. V podstatě se jednalo o nejdéle fungující politickou koalici na území Československa.